СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николина Руенова Попова – щатен преподавател в МВБУ – гр. Ботевград,

Относно: докторска дисертация на тема: "Регионална характеристика на туризма в Македония", разработена от Кристиян Джамбазовски – докторант към катедра "География на туризма" в ГГФ на СУ "Св. К. Охридски" с научен ръководител доц. д-р Николина Попова

ОСНОВАНИЕ: Като научен ръководител и преподавател на Кристиян Джамбазовски познавам в детайли разработката, неговата академична подготовка, изследователски умения, както и публикациите във връзка с докторската теза. Нямам преки наблюдения върху преподавателската му работа в два ВУЗ в Македония – в гр. Щип и гр. Гевгелия, но съм в течение на подготовката му за преподавателската дейност по няколко туристически дисциплини. Това обективно ми позволява да дам цялостна оценка на изследователския му капацитет.

АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА: Свързана е с нарастващото значение на устойчивото и балансираното туристическо развитие, респективно с преодоляването на териториалния дисбаланс в развитието на туризма в Р. Македония. Неравномерността в пространствените структури и териториалната организация на туризма пораждат териториални аномалии /диспропорции, изискващи системни изследвания на тяхната организация и функции. Това определя научно-методическото и приложно-практическо значение на темата, представляваща интерес за широк кръг от специалисти – изследователи, преподаватели, специалисти в областта на регионалното развитие и планиране, други заинтересовани групи от публичния и частния сектор, свързани с развитието на туризма. Регионалният подход в управлението на туризма е инструмент за постигане на социално-икономическа териториална кохезия – ограничаване и намаляване на териториалните различия в заетостта и доходите на населението и възможностите за развитие според терминологията на европейската регионална политика.

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ: В съответствие с много добре обоснованата актуалност на избраната тема са ясно формулирани целта, произтичащите научни задачи и съответстващите на тях и използвани в разработката методи. Освен формулираните пет основни научни задачи, свързани с регионалния анализ на

основните фактори, влияещи върху териториалното развитие на туризма в Р. Македония, по същество авторът е фокусирал внимание, чрез анализ и оценка, върху друг важен аспект от методическо естество – необходимите източници на информация за осъществяване на регионален анализ като по-този начин тематично съдържанието излиза извън формулирания обхват.

ОБЕКТ И ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО: Авторът е формулирал ясно обектът и предметът на изследване. Избраните за обект на изследването териториални единици са районите/регионите за планиране на Р Македония. Предмет на анализ е влиянието на природните, социално-културните и икономическите фактори върху степента на туристическо развитие на регионите в Р. Македония, степента на териториални различия и спецификата в развитието на регионите. В съответствие с анализа и оценката са направени релевантни изводи и препоръки за подобряване натериториалното управление на туризма за постигане на по-висока ефективност и конкурентна способност на туризма в страната.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО: Регионалният анализ на туристическото развитие в Р. Македония се основава на основни теоретични концепции/модели, в съответствие с които докторантът е структурирал съдържанието и е обосновал и използвал сравнително широк арсенал от съответстващи методи на изследване, включително социологически, поради хетерогенния характер на териториалните туристически структури.. Техният подбор и комбиниране формира сравнително оригинална методическа рамка на изследването, позволяваща постигане на изчерпателност на проучването, респективно научната цел на разработката. Считам, че основният научно-приложен принос на докторанта К..Джамбазовски. е свързан с приложените от него индекси за определяне на териториалните различия на туристическите региони като основа за регионална характеристика и анализ на туризма в Р Македония. Връзката между приложените индекси е доказана чрез линеен корелационен анализ. В пряка връзка с този принос е и приложеният подход за анализ, основаващ се на местно /община /пространствено ниво – рядко използван подход за анализ поради редица обективни ограничители, на първо място липса на статистически данни. За осъществяване на анализ на локално пространствено ниво докторантът е събрал значителна по обем емпирична информация, която представлява сериозна фактологична база за анализ и сравнение с бъдещи

развития на туризма в Р. Македония, поради което считам, че може да се отнесе към научно-приносния характер на докторантската разработка.

СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОНИЯ ТРУД: Дисертационният труд се състои от увод, четири глави, заключение, декларация за оригиналност, списък на използвана литература и приложения.

Структурата отразява логиката на използвания алгоритъм за регионалния анализ на туризма и позволява систематичност и изчерпателност на анализа.

В глава първа се отделя необходимото внимание на ролята и мястото на туризма в регионалното развитие на Р. Македония, както и на основни теоретични постановки във връзка с темата. В слаба степен е засегнат и въпросът за обвързването на регионалното развитие на страната с бъдещото членство в ЕС. Втора глава е посветена на анализ и оценка на комплекса от фактори, влияещи върху регионалното развитие на туризма. Трета глава представлява ситуационен анализ на туризма в Р. Македония с отразяване на основни особености в историческото му развитие. Четвърта глава съдържа основните характеристики, особености и сравнителни предимства на регионалните туристически единици. Съдържателният анализ се основава на значителна по обем разнородна първична и вторична информация, релевантно събрана, обработена, анализирана, с изведени основни констатации и препоръки.

Критични бележки:

1. Първа глава би могла да бъде с по-широка теоретична рамка, фокусираща върху терминологично-понятийния апарат, свързан с регионалното развитие в контекста на бъдещото присъединяване на Р. Македония към ЕС. Така би се постигнала и по-добра аргументираност на последващия регионален анализ на туризма.

2. Структурата на разработката би могла да бъде по-стегнатаq с по-балансиран обем по посока на поставяне на акцент върху същностната глава, съдържаща анализ на регионалните особености на туризма .

3. Независимо, че докторантът не е български гражданин би могъл да направи по-добра стилно-езикова редакция и да избегне редица неточности в този план.

4. Темата за териториалните различия в туристическото развитие на Р. Македония изисква обективно да има картен материал, който не само че служи като средство за по-добра визуализация на резултатите, но едновременно с това

е и аргументиращ източник за направените оценки, изводи и препоръки. Разработването на серия от карти е обсъждано с докторанта.

ПРИНОСИ: Дисертационният труд съдържа приноси от теоретико-методически и приложен характер. Основните резултати, свързани с разработката са публикувани.

ЕЗИК И СТИЛ: Независимо от допуснатите редица стилно-езикови неточности разработката доказва недвусмислено владеенето на научен език в разглежданата област.

АВТОРЕФЕРАТ: Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Като отчитам наличието на ключовите атрибути на научно изследване, приносния характер на разработката, доказаното умение за провеждане на самостоятелно научно изследване, натрупания изследователски опит в процеса на работа, независимо от допуснатите пропуски и слабости , които не са от принципно естество**, предлагам на научното жури положителната си оценка на дисертационния труд.**

20.06 2011 г.

гр. София

Дал Становището:.....

(Доц. д-р Николина Попова)